

ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลของพยาบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Knowledge, Attitude, and Practice in Nursing Process Among Nurses, Lao People's Democratic Republic

ศวีวรรณ	ศรีบุญเรือง	พย.ม.*	Sivanh	sibounheuang	M.N.S. *
ทรียาพรหม	สุกามณี	พย.ด. **	Treeyaphan	Supamanee	Ph.D. **
เพชรสนธิ์	ทั้งเจริญกุล	พย.ด.**	Petsunee	Thungjaroenkul	Ph.D. **

บทคัดย่อ

กระบวนการพยาบาลเป็นเครื่องมือที่พยาบาลทั่วโลกใช้ในการดูแลผู้ป่วย ดังนั้นการที่พยาบาลจะปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ และทัศนคติของพยาบาลที่มีต่อกระบวนการพยาบาล การวิจัยเชิงพรรณนาค้างนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติกับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) จำนวน 332 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 2) แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาล 3) แบบสอบถามทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาล 4) แบบสอบถามการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลของพยาบาลทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลโดยใช้สูตรของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81 และแบบสอบถามทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาลแบบสอบถามการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลของพยาบาลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 และ .82 ตามลำดับการเก็บรวบรวมข้อมูลส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ได้แบบสอบถามกลับคืนคิดเป็นร้อยละ 97.59 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา สถิติสหสัมพันธ์ของ สเปียร์แมน และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 12.24$, $SD = 2.13$) พยาบาลมีทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาลโดยรวมอยู่ระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.41$, $SD = .27$) และพยาบาลมีการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.44$, $SD = .14$) นอกจากนั้นยังพบว่า ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาล ทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .12$, $p < .05$; $r = .14$, $p < .01$)

* หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลมิตรภาพ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

* Head Nurse, Mittaphab Hospital, Lao People's Democratic Republic, syvanh20571@hotmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University, treeya@chiangmai.ac.th

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University, petsunee@mail.nurse.cmu.ac.th

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาลในการพัฒนาทีมการพยาบาล โดยใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล และสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลต่อไป

คำสำคัญ : ความรู้ ทศนคติ การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล

Abstract

The nursing process is a tool for all nurses in the nurses use to care patients. Thus, nurses will practice to follow the nursing process based on knowledge and attitude of them toward the nursing process. The purposes of this descriptive research were to describe the level of knowledge, attitude, and practice in nursing process as perceived by nurses, Lao People's Democratic Republic and to examine the relationships between those three variables. The participants were 332 nurses working in wards recruited by using multi-stage random sampling method. The research instruments were questionnaires composing of: 1) demographic data, 2) the knowledge about nursing process, 3) attitude toward the nursing process, and 4) practice to follow the nursing process. The reliability of knowledge about the nursing process questionnaire was tested by using the Kuder-Richardson 20 method was .81. Cronbach's alpha reliability coefficient was used to test the attitude toward the nursing process and practice to follow the nursing process questionnaires at .83 and .82 respectively.

Data collection were done by mailing all research questionnaires to the study participants. The questionnaire response rate was 97.59 percent. Data were analyzed by descriptive statistics, Spearman rank correlation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The results of study revealed that The knowledge of nurses in Lao People's Democratic Republic about the nursing process was at moderate level ($\bar{x} = 12.24$, $SD = 2.13$). Nurses' attitude toward the nursing process was at high level ($\bar{x} = 3.41$, $SD = .27$). Nurses' practiced to follow the nursing process was at high level ($\bar{x} = 3.44$, $SD = .14$). The knowledge about nursing process, attitude toward the nursing process were positively correlated with practice to follow the nursing process at a statistically significant ($r = .12$, $p < .05$; $r = .14$, $p < .01$).

The result of this study can be used as the basic data for nursing administrators to develop the nursing team by promoting the use of the nursing process within the practice and for other further study of nursing process implementation.

Key word: Knowledge, Attitude, Practice in Nursing Process

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการพยาบาลเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่พยาบาลทั่วโลกนำไปใช้เป็นแนวทางในการดูแลผู้ป่วย การแก้ไขปัญหาสุขภาพ หรือตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ (พรศิริ พันธสี, 2552) โดยที่พยาบาลนำความรู้ทางทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย ที่แสดงถึงบทบาทอิสระในการปฏิบัติงานและเอกลักษณ์ในการประกอบวิชาชีพที่ชัดเจน เนื่องจากพยาบาลมีโอกาสใช้ความรู้และทักษะด้านต่างๆ ในการดูแลผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกสถานการณ์ที่ต้อง การแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการแบบปัจเจกบุคคล (Alfaro, 1990) ส่งผลให้ผู้รับบริการและบุคลากรในทีมสุขภาพยอมรับ เชื่อถือ และไว้วางใจในบทบาทของพยาบาลมากขึ้น (ฟาริดา อิบราฮิม, 2541) นอกจากนี้ยังทำให้พยาบาลสามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วย เรียนรู้และรับรู้ถึงความต้องการของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริงและสามารถให้บริการโดยมีผู้ป่วย และครอบครัวเป็นศูนย์กลางของการดูแล (สุภาณี เสนาดีสัย, 2547) รวมทั้งเป็นสิ่งบ่งบอกถึงคุณภาพรับผิดชอบ และสมรรถนะของพยาบาลใน การปฏิบัติการทางวิชาชีพ (สมจิต หนูเจริญกุล, 2544) กระบวนการพยาบาลถือได้ว่าเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จึงทำให้ขั้นตอนการปฏิบัติที่มุ่งให้ผู้ป่วยได้รับการพยาบาลที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ 1) การประเมินภาวะสุขภาพ 2) การวินิจฉัยทางการพยาบาล 3) การวางแผนการพยาบาล 4) การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล 5) การประเมินผลการพยาบาล (พรศิริ พันธสี, 2552) จากการที่กระบวนการพยาบาลมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน จึงเหมาะสมที่จะช่วยให้เกิดการแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการ ดังนั้นกระบวนการพยาบาลจึงถูกนำมาใช้ในการดูแลผู้ป่วยให้ได้รับการบริการพยาบาลที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า กระบวนการพยาบาลเป็นสิ่งที่มีความค่าและถูกนำมาใช้ในการดูแลผู้ป่วยอย่างแพร่หลาย แต่การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นที่พยาบาลจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลในแต่ละขั้นตอนเป็นอย่างดี รวมทั้งการประยุกต์ความรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาล

และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการกำหนดรายละเอียดหรือสาระในแต่ละขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง (ฟาริดา อิบราฮิม, 2541) มีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า การที่พยาบาลมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลน้อยย่อมมีผลทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลได้อย่างถูกต้อง (สุธิดา ประทุมราช, 2548; ลัดดาวัลย์ แดงเถิน, 2550) อย่างไรก็ตามยังคงพบว่า มีงานวิจัยที่แสดงผลที่ขัดแย้งกับงานวิจัยดังกล่าวโดยพบว่า ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล (ขันทอง มางจันดีอุดม, 2549)

ทัศนคติเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่พบว่า มีผลต่อการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล (ขันทอง มางจันดีอุดม, 2549) โดยทัศนคติ หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจาก การเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆ ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือต่อต้านได้ นอกจากนี้ทัศนคติยังเป็นตัวแปรหนึ่งที่ใช้ในการทำนายพฤติกรรมของบุคคล (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, Ajen & Fishbein, 1980) การที่พยาบาลจะปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าผู้ปฏิบัติมีทัศนคติต่อการกระบวนการพยาบาลเป็นอย่างไร โดยถ้าหากพยาบาลมีทัศนคติว่าการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้มีส่วนทำให้เกิดผลดีต่อการพยาบาลและเพิ่มคุณภาพการพยาบาลก็มีแนวโน้มที่จะเลือกปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล แต่ในทางตรงกันข้ามถ้ามีทัศนคติว่าการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ไม่ได้ส่งผลดีต่อการบริการก็จะไม่ปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล (นลัทพร สืบเสาะ, 2546) มีการศึกษาวิจัยหลายเรื่องที่สนับสนุนให้เห็นว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล (สัมพันธ์ สันทนาคนิต และนงนาฏ จงธรรมานุกักรักษ์, 2542; นลัทพร สืบเสาะ, 2546; สาสี เฉลิมวรรณพงศ์ และเพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2542; ขันทอง มางจันดีอุดม, 2549; Hildman, 1991) และเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำนายการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล (วาร์ณี มีเจริญ และคณะ, 2552)

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมให้มี

ความเจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรทุกสาขาวิชาชีพให้มีระดับความรู้ความสามารถสูงขึ้น (สมสะอาด ลั่งสะหวัด, 2547) โดยเน้นให้มีการปรับปรุงคุณภาพการบริการด้านสาธารณสุขให้ดีขึ้น เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับการบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ ดังนั้นกระทรวงสาธารณสุขจึงมีแผนยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาบุคลากรในด้านสาธารณสุขทั้งหมด พยาบาลก็เป็นบุคลากรหนึ่งที่จะต้องได้พัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยจัดให้มีการฝึกอบรมแก่พยาบาล เพื่อพัฒนาพยาบาลให้มีระดับความรู้ความสามารถ และประสบการณ์สูงขึ้น (กรมจัดตั้งพนักงานกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, 2554)

ในปีพ.ศ. 2554 กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดนโยบายให้แผนกพยาบาลส่งเสริมการศึกษา การบริการ และความก้าวหน้าวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โดยได้ประกาศเป็นกฎระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการประกอบวิชาชีพ และการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพ กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ในระดับที่ดีที่สุด ในการปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ (กรมจัดตั้งพนักงานกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, 2554) ซึ่งแผนกพยาบาลที่อยู่ภายใต้กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จึงได้กำหนดมาตรฐานการพยาบาลขึ้นและกำหนดให้พยาบาลใช้กระบวนการพยาบาลเป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาล (กรมจัดตั้งพนักงานกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และองค์การโจกา, 2551)

พยาบาลในประเทศลาวก็เช่นเดียวกับประเทศอื่นทั่วโลก ที่ได้เริ่มนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยกระทรวงสาธารณสุข และองค์การโจกาได้จัดทำโครง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับพยาบาล (2548) โดยการจัดฝึกอบรมความรู้ให้แก่พยาบาลที่เป็นตัวแทนมาจากโรงพยาบาลในประเทศลาว มีพยาบาลเข้าร่วมอบรมจำนวน 350 คน (กรมจัดตั้งพนักงานกรมการแพทย์, 2551) ในเรื่องมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลจำนวน 6 เรื่อง หนึ่งในนั้นก็คือ มาตรฐานกระบวนการดูแล

ผู้ป่วยโดยใช้กระบวนการพยาบาล ซึ่งพยาบาลที่เป็นตัวแทนมาจากโรงพยาบาลแต่ละแห่งที่เข้ารับการฝึกอบรมแล้วเป็นผู้นำเอามาตรฐานกระบวนการพยาบาลดังกล่าวไปถ่ายทอดความรู้ให้กับพยาบาลในแต่ละโรงพยาบาลเพื่อนำสู่การปฏิบัติต่อไป

จากการค้นคว้ารายงานเกี่ยวกับการติดตามผลการอบรมและการใช้กระบวนการพยาบาลในประเทศลาว ภายหลังจากการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 นั้นยังไม่มี การติดตามและประเมินผลในด้านการนำกระบวนการพยาบาลไปปฏิบัติแต่อย่างใด และจากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบการศึกษาวีจยเรื่องนี้ในประเทศลาว ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยแห่งหนึ่งในโรงพยาบาลสนใจที่จะศึกษาเพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ในหอผู้ป่วยของโรงพยาบาลในแต่ละแห่งว่าเป็นอย่างไร ผลจากการศึกษานี้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาลในการวางแผนพัฒนาการพยาบาลและพัฒนา การใช้กระบวนการพยาบาลการปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพ รวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กระทรวงสาธารณสุขแห่งประเทศลาวนำไปวางแผนพัฒนาบริการด้านสุขภาพในประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลของพยาบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาลของพยาบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลของพยาบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลของพยาบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

คำถามที่ใช้ในการวิจัย

1. ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลของพยาบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นอย่างไร

2. ทักษะคิดต่อกระบวนการพยาบาลของพยาบาล
สาธารณสุขวิชาชีพไทยประชาชนลาวเป็นอย่างไร

3. การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลของพยาบาล
สาธารณสุขวิชาชีพไทยประชาชนลาวเป็นอย่างไร

4. ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติตามกระบวนการ
พยาบาล มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มาจากการ
ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะและการ
การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลของพยาบาล โดย
ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลหมายถึง ความเข้าใจ
ในขั้นตอนการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลที่ประกอบ
ด้วย 5 ขั้นตอนคือ การประเมินภาวะสุขภาพ การวินิจฉัย
การพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติ
กิจกรรมการพยาบาล และ การประเมินผลการพยาบาล
ส่วนทักษะคิดต่อกระบวนการพยาบาลหมายถึง ความคิดเห็น
หรือความเชื่อของพยาบาลที่มีต่อการนำกระบวนการ
พยาบาลไปใช้ในการปฏิบัติกรพยาบาล และการปฏิบัติ
ตามกระบวนการพยาบาลหมายถึง การกระทำตาม
กระบวนการพยาบาลทั้ง 5 ขั้นตอน จากการศึกษาที่ผ่านมา
แสดงให้เห็นว่า ความรู้ทั้งความสัมพันธ์กันทางบวกกับ
การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลและไม่มีความสัมพันธ์กัน
ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างทักษะคิดต่อกระบวนการ
พยาบาลกับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลพบว่า
ทักษะคิดต่อกระบวนการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวก
กับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความ
สัมพันธ์ (correlational descriptive research) ประชากร
ที่ใช้ในการศึกษาคือ พยาบาลทุกระดับที่ปฏิบัติงานใน
หอผู้ป่วย มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป
ไม่อยู่ในระหว่างอบรม หรือลาศึกษาต่อ โรงพยาบาลระดับ
แขวง ประเทศลาว กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มตัวอย่าง
แบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 332 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดย

การจับฉลากแบบไม่แทนที่ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
ผู้วิจัยทำการขออนุญาตใช้แบบสอบถามการปฏิบัติตาม
กระบวนการพยาบาล แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับ
กระบวนการพยาบาลของพยาบาล และ แบบสอบถาม
ทักษะคิดต่อกระบวนการพยาบาลเป็นภาษาไทยจาก
ชั้นทอง มางจันตือดุม (2549) จากนั้นผู้วิจัยนำมาแปล
เป็นภาษาลาว และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้แก่ อาจารย์
พยาบาลประเทศลาว จำนวน 1 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญ
ด้านภาษาไทย และภาษาลาว แปลย้อนกลับ (back
translation) จากภาษาลาวเป็นภาษาไทย จากนั้นผู้วิจัย
และอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบโดย การเปรียบเทียบว่า
แบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแปลย้อนกลับจากภาษาลาว
นั้นมีเนื้อหาตรงกับแบบสอบถามภาษาไทย ผลการตรวจสอบ
พบบางคำศัพท์ที่ใช้ไม่เหมือนกัน ดังนั้นผู้วิจัยและอาจารย์
ที่ปรึกษาได้ปรับปรุงแก้ไข ให้มีความถูกต้องตามหลักการ
ใช้ภาษา และด้านความชัดเจนของความหมาย

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability)
ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 3 ชุดที่ผ่านการตรวจสอบความตรง
ตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้รับการแก้ไขแล้วนำไป
ทดลองใช้ (try-out) กับพยาบาลที่มีลักษณะคล้ายคลึง
กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้นำ
วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรู้
เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลโดยแบบวิธีการใช้สูตรของ
คูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kude - Richardson 20) ได้ค่าความ
เชื่อมั่นเท่ากับ .81 ในส่วนการคำนวณหาความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถามทักษะคิดต่อกระบวนการพยาบาลของ
พยาบาล และแบบสอบถามการปฏิบัติตามกระบวนการ
พยาบาลของพยาบาล โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)
ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 และ.82 ตามลำดับ ซึ่งค่า
สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ที่ยอมรับได้คือ.80 ขึ้นไป

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากโครงร่างการวิจัยผ่านการรับรองจาก
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่แล้ว ผู้วิจัยขออนุญาตรวบรวมข้อมูล

จากผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั้ง 6 แห่ง ทั้งนี้ผู้วิจัยขอความร่วมมือผู้ตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ โดยแนบรายละเอียดในเรื่องการแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ และขั้นตอนของการวิจัยในแบบสอบถาม พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วมการทำวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบุคลากรของฝ่ายการพยาบาลให้เป็นผู้แจก และรวบรวมแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด การรักษาสีที่ความเป็นอิสระ การตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยได้จัดเป็นชุดแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบสอบถาม ใบยินยอมผู้เข้าร่วมการวิจัย และซองจดหมายส่งกลับ ให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และขอความกรุณาใส่ซอง หลังจากทำการตอบแบบสอบถามเสร็จสมบูรณ์ก่อนส่งกลับไปที่บุคลากรของฝ่ายการพยาบาล เพื่อทำการรวบรวมส่งกลับให้ผู้วิจัย รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 1 เดือน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 324 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.59 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา สถิติสหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 36.26 ปี โดยมีอายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.40 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประกาศนียบัตร หรืออนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 91.70 มี

ประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 14.77 ปี ($\bar{x} = 14.77$, $SD = 8.82$) โดยมีประสบการณ์ >15 ปี ขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.20 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยปัจจุบันเฉลี่ย ($\bar{x} = 13.40$, $SD = 8.62$) โดยมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยมากที่สุด >15 ปี ขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 40.40 และเคยได้รับการอบรมเรื่องกระบวนการพยาบาลคิดเป็นร้อยละ 77.20

ผลการศึกษาความรู้ ทักษะและการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 12.24$, $SD = 2.13$) เมื่อแบ่งระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างแล้วส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 84.87 (ตารางที่ 1) กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาลโดยรวมอยู่ระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.41$, $SD = .27$) เมื่อแบ่งระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับดีมากจำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 52.79 (ตารางที่ 2) และพยาบาลมีการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับมากจำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 (ตารางที่ 3) เมื่อวิเคราะห์ระดับคะแนนของการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.44$, $SD = .14$)

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ และระดับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาล จำแนกตามระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 324$)

ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	32	9.87
ปานกลาง	275	84.87
ต่ำ	17	5.26

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของคะแนนทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อกระบวนการพยาบาล (n=324)

ทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาล	จำนวน (คน)	ความคิดเห็น
ดีมากที่สุด	0	0
ดีมาก	171	52.79
ดีปานกลาง	152	46.91
ไม่ตัวอย่างมาก	1	0.30
ไม่อย่างมากที่สุด	0	0

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ และระดับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล จำแนกตามระดับการปฏิบัติ การพยาบาลของกลุ่มตัวอย่าง (n = 324)

การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	0	0
มาก	209	64.50
ปานกลาง	115	35.50
น้อย	0	0
น้อยที่สุด	0	0

สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล จาก ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตาม

กระบวนการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติกับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล

ตัวแปร	การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาล a	.12*
ทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาล b.	.14**

*P< .05 ; **P< .01 a: spearman rank correlation

b: pearson's product moment correlation coefficient

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลของพยาบาล ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 84.87 (ตารางที่ 1) โดยมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เท่ากับ 12.24

เมื่อนำข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาพบว่า พยาบาลเกือบทั้งหมดจบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตร หรืออนุปริญญา ร้อยละ 91.70 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 46.20 และมีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 32.40 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ปฏิบัติงานมานาน และจบการศึกษามาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี จึงไม่ได้รับการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการพยาบาล ในหลักสูตรมาก่อนปฏิบัติงาน เนื่องจากว่าการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการพยาบาลปรากฏอยู่ในหลักสูตรปริญญาตรีที่ได้เปิดสอนในปี พ.ศ. 2544 (คณะพยาบาลศาสตร์ กรมจัดตั้งและพนักงาน กระทรวงสาธารณสุข, 2544) อย่างไรก็ตามแม้ไม่ได้ผ่านการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการพยาบาลมาก่อน แต่การที่กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายในเรื่องของการปรับปรุงคุณภาพการบริการด้านสาธารณสุข โดยกำหนดให้การบริการพยาบาลต้องมีคุณภาพและต้องมีมาตรฐานการพยาบาล (กรมจัดตั้งพนักงาน, 2554) จึงได้จัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลให้แก่พยาบาลที่เป็นตัวแทนมาจากโรงพยาบาลแต่ละแห่ง เมื่อตัวแทนพยาบาลเหล่านั้นกลับไปยังหน่วยงานได้นำความรู้ที่ได้รับไปทำการอบรมให้กับพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนั้น ซึ่งจากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับการอบรมเพียงร้อยละ 77.20 จึงส่งผลให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บุปผา ขอบใช้ และ อภิญา วงศ์พิริโยธา (2542) ที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลของพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ ชันทอง มางจันตีดุดม (2549) ที่พบว่า พยาบาลมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับมาก

2. ทศนคติต่อกระบวนการพยาบาล ผลการศึกษา ทศนคติต่อกระบวนการพยาบาลพบว่า กลุ่มตัวอย่างมี ทศนคติอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 52.79 (ตารางที่ 2) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 นั้นแสดงให้เห็นว่า พยาบาลเห็นความสำคัญของกระบวนการพยาบาล และเชื่อว่าการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล

มีประโยชน์ต่อวิชาชีพทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพ การพยาบาล ต่อพยาบาลที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของวิชาชีพ และต่อผู้ป่วยที่ทำให้ผู้ป่วยได้รับการแก้ไขปัญหของผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทัศนคติเป็นความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคล ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทิศทางบวกหรือลบ (Ajzen, 1988) อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) เมื่อพิจารณาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 46.20 ดังนั้นประสบการณ์จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้เขาคุณค่าเหล่านั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับกระบวนการพยาบาล และได้รับข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดให้พยาบาลใช้กระบวนการพยาบาลเป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้า สอดคล้องกับการศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของสัมพันธ์ สันทนาคณิต และ นงนาฏ จงธรรมานุรักษ์ (2542) นลัทพร สืบเสาะ (2546) ชันทอง มางจันตีดุดม (2549) ลัดดาวัลย์ แดงเงิน (2550) และการศึกษาของเตือนใจ ภูสระแก้ว (2551) ที่พบว่า พยาบาลมีทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ บุปผา ขอบใช้ และ อภิญา วงศ์พิริโยธา (2542) พบว่า พยาบาลมีทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง

3. การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 64.50 ของกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 3) โดยมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.44$, $SD = .14$) อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้รับทราบถึงนโยบายของรัฐบาล ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรทุกสาขาวิชาชีพ และการปรับปรุงคุณภาพ การบริการด้านสาธารณสุข ให้ดีขึ้น (สมสะหวาด ลั่งสะหวัด, 2547) ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ประกาศเป็นกฎระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการประกอบวิชาชีพ กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้องรักษามาตรฐานของการประกอบ

วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในระดับที่ดีจากนโยบายดังกล่าวแผนกพยาบาลจึงได้กำหนดมาตรฐานการพยาบาลขึ้น และกำหนดให้พยาบาลใช้กระบวนการพยาบาลเป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาล พร้อมทั้งได้จัดการอบรมความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลให้แก่พยาบาลที่เป็นตัวแทนมาจากโรงพยาบาลต่างๆ ในประเทศลาว เข้ารับการฝึกอบรมแล้วเป็นบุคคลที่นำเอามาตรฐานการพยาบาลดังกล่าวไปถ่ายทอดความรู้ให้กับพยาบาลในแต่ละโรงพยาบาลเพื่อนำสู่การปฏิบัติต่อไป (กรมจัดตั้งพนักงาน, 2551) ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลและรับรู้ว่า กระบวนการพยาบาลเป็นหัวใจของการให้การพยาบาล เพราะเป็นการแสดงให้เห็นสิ่งที่พยาบาลคิด และสิ่งที่พยาบาลทำให้แก่ผู้รับบริการเพื่อแสดงเอกลักษณ์ ความเป็นวิชาชีพและให้การพยาบาลที่มีคุณภาพ (ฟาริดา อิบราฮิม, 2541) ดังนั้นจึงทำให้พยาบาลโรงพยาบาลระดับแขวงในประเทศลาวปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของจิราพร พรหมพิทักษ์กุล (2541) ดวงเดือน ไชยน้อย (2544) อารีย์ ป้อมประสิทธิ์ (2546) ชันทอง มางจันตือตม (2549) และลักษณณา พัทธกะภาพกร (2553) ที่พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีการใช้กระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกับผลการศึกษาของบุบผา ขอบใช้ และอภิญา วังศรีพิริโยธา (2543) ที่พบว่า การใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาล ส่งผลให้มีการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะพยาบาลวิชาชีพมีความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งส่งผลต่อความสัมพันธ์ในการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โดยที่การมีความรู้ที่ดีต่อเรื่องใดจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่ดีในเรื่องนั้น (Bloom, 1976) รวมทั้ง

ความรู้มีส่วนสำคัญที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจ แรงจูงใจที่จะปฏิบัติและก่อให้เกิดความสามารถในการที่จะปฏิบัติกิจกรรม (บุญดี บุญญากิจ, 2549) ดังนั้นความรู้และการปฏิบัติจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และต้องพึ่งพาอาศัยกัน (Fabiya, 1985) ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของลัดดาวัลย์ แดงเถิน (2550) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความแตกต่างจากการศึกษาของ ชันทอง มางจันตือตม (2549) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ

ส่วนทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า พยาบาลที่มีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการพยาบาล จะส่งผลให้พยาบาลปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล เนื่องจากพยาบาลที่ปฏิบัติงานโรงพยาบาลระดับแขวงในประเทศลาว ส่วนใหญ่ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการพยาบาล และมีประสบการณ์การทำงานมาก จึงทำให้พยาบาลรู้และตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งพยาบาลได้รับการอบรมและการมีประสบการณ์มากในการปฏิบัติงานทำให้พยาบาลมีทัศนคติที่ดีมากกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับการอบรมและมีประสบการณ์น้อย (Bowman, Thompson & Sutton, 1983) การศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของสัมพันธ์ สันทนาคณิต และนางนง งามธรรมานุรักษ์ (2542) นลัทพร สืบเสาะ (2546) ชันทอง มางจันตือตม (2549) ลัดดาวัลย์ แดงเถิน (2550) และซาเวจ (Savage, 1993) พบว่า ทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสัมพันธ์ทางสถิติ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านการบริหารการพยาบาล 1) ผู้บริหารควรมีการกำหนดเป็นนโยบายการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นสิ่งกระตุ้นให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ 2) ผู้บริหารควรนำผลการวิจัย

ไปวางแผนปฐมนิเทศพยาบาลใหม่เกี่ยวกับความรู้ในการนำใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อทำให้มีการปฏิบัติ 3) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้พยาบาลได้ตระหนักถึงคุณค่าของการใช้กระบวนการพยาบาล เพื่อทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการพยาบาลและจะทำให้พยาบาลมีการใช้กระบวนการพยาบาลได้อย่างถูกต้อง 4) ผู้บริหารควรจัดให้มีระบบการนิเทศติดตามการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลในแต่ละหอผู้ป่วยอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นให้พยาบาลใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลได้อย่างถูกต้อง

ด้านการศึกษาพยาบาล 1) ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล 2) ควรจัดการ

ศึกษาอบรมในระหว่างการทำงานเกี่ยวกับการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ ให้แก่พยาบาลทุกระดับทุกคนและควรทำอย่างสม่ำเสมอทุกปี และต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเห็นประโยชน์ของการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาล 3) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและมีการประชุมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้แก่พยาบาลทุกระดับเกี่ยวกับการนำกระบวนการพยาบาล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติงานตามกระบวนการพยาบาลของพยาบาลระดับต้น พยาบาลระดับกลางและพยาบาลระดับสูง

เอกสารอ้างอิง

- กรมจัดตั้งพนักงานกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และองค์การไจกา. (2551). *คำแนะนำว่าด้วยขอบเขตการปฏิบัติการพยาบาล*. นครหลวงเวียงจันทน์: กรมจัดตั้งพนักงาน กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมจัดตั้งพนักงานและกรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข. (2554). *ยุทธศาสตร์พัฒนามหาวิทยาลัยการสาธารณสุข*. นครหลวงเวียงจันทน์: กรมจัดตั้งพนักงาน กระทรวงสาธารณสุข.
- คณะพยาบาลศาสตร์ กรมจัดตั้งและพนักงาน กระทรวงสาธารณสุข. (2544). *หลักสูตรปริญญาตรีพยาบาลศาสตร์* (ต่อเนื่อง). สนับสนุนโดย องค์การอนามัยโลก (WHO) โครงการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ LAO/HRD/001.
- ชันทอง มางจันตือดม. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของพยาบาล วิชาชีพโรงพยาบาล ศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิราพร พรหมพิทักษ์กุล. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศเกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลของ หัวหน้าหอผู้ป่วยกับการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการพยาบาล). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดวงเดือน ไชยน้อย. (2544). *การใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาล วิชาชีพโรงพยาบาลจิตเวช*. *พยาบาลสาร*, 28(4), 12-27.
- เดือนใจ ภูสระแก้ว. (2551). *รูปแบบการส่งเสริมการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติงานของ พยาบาล ดึกผู้ป่วยชาย โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์*(วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล). บัณฑิต วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นลัทพร สืบเสาะ. (2546). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาล ศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 26(3), 48 – 52.
- บุปผา ขอบใช้ และอภิญา วงศ์พิริโยธา. (2542). *การศึกษาความรู้ เจตคติ ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบสนับสนุนพฤติกรรมเสริมแรงต่อการใช้กระบวนการพยาบาลและการใช้กระบวนการพยาบาลในโรงพยาบาลศรีนครินทร์*. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์*, 7(3), 1-9.
- บุญดี บุญญากิจ. (2549). *การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จีรวัฒน์เอ็กซ์เพรส.
- พวงรัตน์ พวีร์รัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบ

- ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
พรศิริ พันธสี. (2552). *กระบวนการพยาบาล & แบบแผนสุขภาพ: การประยุกต์ใช้ทางคลินิก*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร.
- พาริตา อิบราฮิม. (2541). *กระบวนการพยาบาล*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- ลัดดาวัลย์ แดงเงิน. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลในโรงพยาบาลแม่สอด จังหวัดตาก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการพยาบาล). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลักษณา พิทักษ์ภากร. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการพยาบาล). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วารุณี มีเจริญ, วิชาศิริ นราพงษ์, มยุรี เวศน์เรืองสันติ, อัจฉรา โทสุวรรณ, สุมาลี จักรไพศาล, ปัทมา ชาติภัทรกุล, และ ศักดิ์มงคล เชื้อทอง. (2552). *ปัจจัยทำนายการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลในโรงพยาบาลสระบุรี*. (รายงานการวิจัย). วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี.
- สาลี เฉลิมวรรณพงศ์ และเพชรน้อย สิงห์ช้างชัย. (2542). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สัมพันธ์ สันทนาคณิต และนางนงา จงธรรมานุรักษ์. (2542). *เจตคติต่อกระบวนการพยาบาล และการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาล สังกัดสำนักงานการแพทย์*. *วารสารวิชรเวชสาร*, 44(2), 149 – 161.
- สมจิต หนูเจริญกุล. (2544). *การพยาบาลศาสตร์ของการปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการพยาบาลศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุภาณี แสนดิษฐ์. (2547). *การพยาบาลพื้นฐาน แนวคิดและการปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร.
- สุจิตา ประทุมราช. (2548). *ประสบการณ์การใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการพยาบาล). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมสหวาด ลังสหวัด. (2547). *บทรายงานสภาพการจัดตั้งปฏิบัติเป้าหมายด้านการพัฒนา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*.
- อารีย์ ป้อมประสิทธิ์. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสนับสนุนกับการใช้กระบวนการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการพยาบาล). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Ajzen, I. (1988). *Attitudes, personality and behavior*. Chicago: The Dorsey Press.
- Alfalo, R. (1990). *Applying nursing process: a step-by-step guide* (2nd ed.). Philadelphia: J.B. Lippincott.
- Bloom, J. T., Pardee, G. P., & Molbo, D. (1976). *Dynamics of problem-Oriented Approachs: Patient Care and Documentation* Philadelphia: J. B. Lippincott.
- Bowman, G. S., Thompson, D. R., & Sutton, T. W. (1983). Nurses' attitudes towards the nursing process. *Journal of Advanced Nursing*, 8(2), 125 – 129.
- Fabiyi, A. K. (1985). The health knowledge of ninth grade students in Oyo State, Nigeria. *Journal of School Health*, 55(4), 154-156.
- Hildman, T. B. (1991). Registered Nurses' Attitude. Toward The nursing process and Written/printed Nursing Care Plan. *JoNA*, 22(5), 5.
- Savage, P. (1993). Psychiatric nurses attitudes towards nursing process. *Journal of Nursing Management*, 1(1), 19 – 24.